

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie. Podstawy metodologiczne badań	13
Przedmiot, cele badań	13
Problemy i hipotezy badawcze	19
Koncepcja pracy. Stan badań	23
Rozdział 1	
U zarania dziejów prasy piotrkowskiej	29
Portret miasta	29
Pierwociny prasowe. Gazety pisane (rękopiśmienne) i drukowane gazety ulotne	31
Druki okolicznościowe	34
Rubryka <i>Z Piotrkowa</i> w „Kuryerze Polskim” 1729–1760	38
Pijarska oficyna drukarska w Piotrkowie w latach 1792–1801	42
Pierwsze czasopismo piotrkowskie – „Magazyn Literatury Polskiej” (1805) Maksymiliana J.P. Skóraszewskiego	44
Funkcje informacyjne szkolnych wydawnictw periodycznych 1829–1839	48
Bilans czasów. Od pierwocin prasowych do pierwszego czasopisma	51
Rozdział 2	
Rozwój prasy piotrkowskiej w warunkach zaboru rosyjskiego.	
Prasa w okresie gubernialnym 1867–1914	55
Warunki rozwoju piotrkowskiego rynku prasowego w latach 1867–1914	55
Warunki polityczne	55
Warunki prawne. Cenzura	56
Warunki społeczno-kulturowe	61
Warunki ekonomiczne	63
Warunki techniczne. Drukarnie. Dystrybucja prasy	64

Czytelnictwo prasy w Piotrkowie. Struktura publiczności prasowej. Preferencje czytelnicze	66
Udostępnianie prasy w księgarniach, bibliotekach i czytelnich	72
Rozwój, zadania i specyfika prasy prowincjonalnej	75
Typologia prasy piotrkowskiej	79
Rozwój prasy piotrkowskiej	81
„Tydzień” (1873–1906) A. Porębskiego – M. Dobrzańskiego. Program, problematyka, znaczenie	83
Dzieje wydawnicze „Tygodnia”	83
Redaktorzy i wydawcy „Tygodnia”	85
Program, idee, przemiany „Tygodnia”	87
Zmagania „Tygodnia” z cenzurą	89
Współpracownicy „Tygodnia”	91
Zawartość „Tygodnia”. Gatunki dziennikarskie i literackie w „Tygodniu”.	
Korespondencje. Adresat. Problem przedruków	93
Zasięg oddziaływania, nakłady, dystrybucja, dodatki „Tygodnia”	97
Znaczenie piotrkowskiego „Tygodnia”	99
Wydawnictwa periodyczne stowarzyszeń piotrkowskich	100
Prasa piotrkowska po 1905 roku	104
Pisma Stronnictwa Postępowej Demokracji – „Echa Piotrkowskie” (1906–1909, 1910) i „Piotrkowianin” (1910)	105
Pisma Narodowej Demokracji. „Ziemia Piotrkowska” (1907) i „Obserwator” (1912–1913) pod hasłem trzymania ręki na pulsie życia publicznego prowincji	110
„Kronika Piotrkowska” (1910–1914) w duchu katolicko-narodowym	117
Miesięcznik teologiczno-pasterski „Wiadomości Pasterskie” (1905–1907). Z myślą o ożywieniu duchowieństwa parafialnego	123
Kalendarze piotrkowskie. Rola popularnego nurtu wydawnictw periodycznych	128
„Rocznik” (1871–1873, 1876) A. Porębskiego i jego kulturotwórcze oddziaływanie	128
Funkcja dydaktyczna i popularyzatorska dziewiętnastowiecznych kalendarzy piotrkowskich	136
Kalendarze o funkcjach komercyjnych	139
Prasa rosyjska	141
Uwagi o prasie piotrkowskiej pod zaborem rosyjskim w okresie gubernialnym (1867–1914)	144

Rozdział 3

Prasa piotrkowska w czasie pierwszej wojny światowej 1914–1918	147
Piotrków pod okupacją Austro-Węgier	147
Warunki funkcjonowania prasy	149
Drukarnie piotrkowskie w czasie pierwszej wojny światowej	151
Typologia prasy piotrkowskiej okresu pierwszej wojny światowej	152
Prasa rządowa okupacyjnych władz Austro-Węgier w Piotrkowie	155

Prasa polityczna pierwszej wojny światowej wydawana w Piotrkowie	156
Piotrków siedzibą centralnych władz Polskiej Organizacji Narodowej. „Wici” (1914) i „Ruch” (1914)	156
„Nowiny” (1915) w funkcji agitacyjnej	161
Transmisja idei niepodległościowych do sfer włościańskich. Funkcje propagandowe „Chłopskiej Sprawy” (1913–1915)	164
Piotrkowski „Dziennik Narodowy” (1915–1939) pod auspicjami Naczelnego Komitetu Narodowego, w służbie idei legionowej	169
Piotrkowskie „Wiadomości Polskie” (1914–1919) – najważniejszy organ Departamentu Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego. Służba sprawie polskiej i idei Legionów	174
Inne wydawnictwa Departamentu Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego	186
Prasa wojskowa. Pisma legionowe i pisemka obozowe	188
„Goniec Polowy Legionów” (1915–1916)	188
Pisma obozowe legionistów „Drut”, „Reluton” i inne	189
Pismo żołnierza polskiego „Dekada” (1917) jako dodatek do „Wiadomości Polskich”	191
Prasa ogólnoinformacyjna i społeczno-polityczna I wojny światowej w Piotrkowie	198
„Kronika Piotrkowska” (1910–1914)	198
„Tydzień Piotrkowski” (1914)	199
„Chwila Obecna” (1915)	200
„Życie” (1915)	201
„Piotrkowianin” (1915)	204
„Odrodzenie” (1915–1916)	205
„Głos Piotrkowski” (1916–1917)	208
„Kalendarz-Informator na rok 1914”	210
Pisma nielegalne	211
Uwagi o piotrkowskiej prasie I wojny światowej pod okupacją Austro-Węgier	212
 Rozdział 4	
Prasa piotrkowska w okresie międzywojennym	215
Warunki rozwoju rynku prasowego w Piotrkowie Trybunalskim w latach 1918–1939 ...	215
Warunki prawne	216
Warunki społeczno-polityczne, ekonomiczne, kulturalne i demograficzne	217
Warunki techniczne. Drukarnie piotrkowskie w okresie międzywojennym	220
Środowisko prasowe Piotrkowa	226
Konkurencja prasy wydawanej w innych ośrodkach	229
Typologia prasy piotrkowskiej	230
Kryterium częstotliwości wydawania prasy. Stabilność tytułów. Efemerydy	230
Kryterium zasięgu terytorialnego	233
Kryterium formuły wydawniczej	234
Krąg odbiorców. Publiczność czytająca	235
Funkcje prasy	236
Właściciele i dysponenti. Status prawny prasy, poziom, język	236
Geografia polityczna prasy piotrkowskiej	237

Prasa prawicowa. „Dziennik Narodowy” (1915–1939) i inne pisma	239
„Dziennik Narodowy” (1915–1939)	239
„Gazeta Piotrkowska” (1921–1923)	243
„ABC Ziemi Piotrkowskiej” (1929–1933)	244
Prasa prawicowa obozu sanacji po 1926 roku	245
Inne pisma prawicowe	247
Mutacje	248
Prasa niezależna. „Głos Trybunalski” 1925–1938	252
Prasa lewicowa	256
Prasa ludowa	264
Czasopisma specjalistyczne	266
Pisma fachowe, branżowe i reklamowe	267
Pisma literackie	270
Czasopisma satyryczno-humorystyczne i rozrywkowe	277
Pismo religijne „Echo z Parzna” (1934)	282
Ukraiński epizod prasowy w 1921 roku w Piotrkowie	282
Bilans prasy okresu międzywojennego	285

Rozdział 5

Prasa piotrkowska dla młodego odbiorcy w latach 1914–1939 .....

Czasopisma harcerskie	287
„Wiadomości Skautowe” (1916) pod hasłem Ojczyzna, Nauka, Cnota	289
„Trzeciak” (1918–1919)	294
„Życie Harcerskie”	296
Pisma szkolne	298
Pisma szkolne okresu I wojny światowej i pierwszych lat niepodległości pod hasłem bycia szermierzami idei narodowej. „Razem” – na większą chwałę i pożytek Ojczyzny	299
Pisma szkolne w latach dwudziestych XX wieku. Od ideałów narodowych do ideałów państwowych. „Polot” i „Znicz”	311
Czasopisma szkolne w latach trzydziestych XX wieku	318
Pisma organizacji młodzieżowych i stowarzyszeń	325
Typologia pism młodzieżowych	326
Pisma młodzieżowe prawicowe z wpływami narodowymi. „Młoda Myśl” (1919) i „Orlą” (1923)	326
Prorządowa „Kolumna Młodolegionowa” (1934–1935)	330
Wydawnictwa Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego dla młodzieży	331
Wydawnictwa apolityczne dla młodego odbiorcy	333
Uwagi o prasie dla młodego odbiorcy	335

Rozdział 6

Prasa żydowska w Piotrkowie .....

Spółeczność żydowska Piotrkowa Trybunalskiego	339
---	-----

Rozwój piotrkowskiej prasy żydowskiej	340
Drukarnie żydowskie w Piotrkowie	343
Typologia prasy żydowskiej w Piotrkowie	345
Tytuły prasy żydowskiej w Piotrkowie	347
Piotrkowskie jednodniówki żydowskie	352
Periodyki żydowskie drukowane w Piotrkowie	354
Czytelnictwo warszawskiej prasy żydowskiej w Piotrkowie	357
Podsumowanie	359
Rozdział 7	
Funkcje prasy piotrkowskiej w XIX i XX wieku	361
Funkcje prasy – kilka uwag teoretycznych	361
Funkcje popularyzacyjne prasy piotrkowskiej. Transmisja wartości, norm i wzorców ...	364
Prasa w procesie komunikacji społecznej i literackiej	371
Zakończenie	385
Zestawienia	393
Zestawienie bibliograficzne tytułów prasy piotrkowskiej (1805–1939)	393
Drukarnie, zecernie, litografie w Piotrkowie w latach 1792–1939	411
Twórcy prasy piotrkowskiej – wykształcenie, struktura zawodowa, związki z pismami innych ośrodków, funkcje pełnione poza prasą (wybór)	412
Udział stowarzyszeń piotrkowskich w wydawaniu periodyków, sprawozdań rocznych, druków okazjonalnych i inicjowaniu czytelnictwa w okresie gubernialnym (1867–1914)	418
Bibliografia (wybór)	421
Spis tabel	431
Spis zestawień	433
Spis ilustracji	435
Indeks nazwisk	437
Indeks tytułów prasy piotrkowskiej	453
Summary	459